

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Дрозда
Олексія Юрійовича на дисертацію Бреус Олени Вадимівни
на тему: «Адміністративно-правові засади реалізації принципу
дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції
України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних
наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право**

1. Ступінь актуальності обраної теми

Актуальність дослідження адміністративно-правових засад реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України зумовлена трансформаційними процесами в системі національної безпеки та правопорядку, а також посиленням ролі поліції як суб'єкта охорони прав людини в демократичному суспільстві. В умовах реформування правоохоронної системи, що розпочалося після 2015 року, особливого значення набуває забезпечення правозахисної спрямованості діяльності Національної поліції, відповідно до стандартів верховенства права, закріплених у Конституції України та міжнародно-правових актах.

Наявні виклики, зокрема факти перевищення повноважень, недостатній рівень професійної підготовки, проблеми з прозорістю та підзвітністю, вказують на потребу у вдосконаленні адміністративно-правового регулювання. Дослідження цих засад сприятиме розвитку правозастосовної практики, зміцненню довіри населення до поліції та посиленню гарантій прав і свобод особи. Крім того, в умовах збройного конфлікту та надзвичайних ситуацій зростає ризик обмеження прав людини, що вимагає додаткових правових запобіжників. Отже, актуальність теми обумовлена як внутрішніми реформами, так і зовнішніми безпековими викликами.

Відповідно, за умов запровадження правового режиму воєнного стану пошук шляхів формування адміністративно-правових засад реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України, стає більш актуальним та таким, що потребує відповідного наукового супроводу.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертантом висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання. Використання методів аналізу та синтезу, аналогії вивчення суміжних явищ, через індуктивно-дедуктивне мислення дозволило визначити сутність принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України як об'єкту адміністративно-правового дослідження (підрозділ 1.1, 1.3). Застосування формально-логічного методу та історико-правового методу наукового пізнання дозволило визначити генезис реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України (підрозділи 1.2, 3.2). Логіко-семантичний метод дозволив з'ясувати особливості дотримання прав і свобод людини під час застосування поліцейських заходів (розділ 2). Методи класифікації та структурного групування покладено в основу вивчення процесуальної практики Європейського суду з прав людини в реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України (підрозділи 3.1., 3.2.). Системно-структурний метод дозволив здійснити характеристику підходів до розвитку законодавства в частині прогнозування перспектив вдосконалення реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України (підрозділ 3.1).

Метою дисертаційного дослідження є здійснення теоретико-правової характеристики адміністративно-правових засад реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України задля визначення напрямів із удосконалення ефективності здійснення правоохоронної діяльності.

Поставлена мета зумовила необхідність виконання таких завдань: встановити сутність принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України як об'єкту адміністративно-правового

дослідження; визначити генезис реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України; дослідити зарубіжний досвід реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції; відобразити особливості дотримання прав і свобод людини під час застосування поліцейських заходів; охарактеризувати особливості дотримання прав і свобод людини поліцією під час провадження в справах про адміністративні правопорушення; вивчити специфіку дотримання права на свободу і особисту недоторканість в діяльності Національної поліції України; дослідити забезпечення органами Національної поліції права громадян на мирні зібрання; вивчити особливості реалізації принципу гендерної рівності в діяльності Національної поліції України; встановити місце процесуальної практики Європейського суду з прав людини в реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України; спрогнозувати перспективи вдосконалення реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації; висвітлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; сформульовано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, розкрито шляхи та форми їх упровадження; визначено апробацію результатів дослідження, структуру та обсяг дисертації.

Отже, структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, це дозволило автору послідовно розглянути всі визначені ним проблеми. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертація одним з перших досліджень у межах науки адміністративного права, у якому визначено та розкрито юридичну природу адміністративно-правового механізму сталого розвитку та стабільності принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України, надано оцінку сутнісних ознак та характерних особливостей його сильних і слабких сторін, а також визначено напрямки вдосконалення адміністративного законодавства у цій сфері.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний, високий ступінь наукової новизни.

Так автором *вперше: вперше:* встановлено, що реалізація адміністративно-правових засад реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України має відповідати критеріям: належності; ефективності; сервісності та відповідності; обґрунтовано, що перспективним у розвитку Національної поліції України є спрямування здійснення наукових досліджень, присвячених формуванню концепції адміністративної сервісності у дотриманні прав та свобод людини і громадянина, що має належним чином бути реалізована як в умовах воєнного стану, так і в умовах повоєнної відбудови; визначено, що реалізація принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України вимагає перегляду підходів до побудови її внутрішньої організаційної структури, ефективність впровадження якої перебуває у безпосередніх кореляційних зв'язках із розробкою та здійсненням наставницьких (менторських) програм, постійного навчання співробітників, поліпшення службової підготовки працівників поліції, створення можливостей для їх кар'єрного росту та різноманітності служби, що дозволить вирішити задачу із створення корпоративної культури, що відповідала б сучасним викликам та цінностям інформаційного суспільства.

Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем врегулювання принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

4. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що визначені в дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в: науково-дослідній сфері – для подальшого наукового вивчення теоретико-методологічних проблем науки адміністративного права (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права); освітньому процесі – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права); практичній діяльності – для вдосконалення чинного адміністративного законодавства щодо оптимізації процедур дотримання принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України.

Отже, дисертаційна робота може виступати теоретичною основою для проведення науково-прикладних досліджень у сфері забезпечення принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. Висновки та рекомендації, що сформовані автором, можуть бути враховані при вдосконаленні чинного національного законодавства.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення та результати дисертації висвітлено у 10 наукових статтях, чотири з яких опубліковано у наукових фахових виданнях України,

одну – в періодичному науковому виданні іншої держави (Республіка Польща), а також в п'яти тезах доповідей на науково-практичних конференціях: «Пріоритетні напрями розвитку правової системи України» (м. Львів, 28–29 січня 2022 р.), «Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети» (м. Одеса, Україна, 21–22 січня 2022 р.), «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 2–3 грудня 2022 року); «Юридичні науки: проблеми та перспективи» (24–25 лютого 2023 р.); «Восьмі Таврійські юридичні наукові читання» (м. Київ, 16–17 червня 2023 р.).

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

6. Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Незважаючи на наукову цінність роботи, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень.

1. У роботі не визначено особливості питання інформаційного забезпечення дотримання принципу дотримання прав і свобод людини в

діяльності Національної поліції України, не встановлено його система та інструменти;

2. Розкриття змісту принципу дотримання прав і свобод людини поліцією авторкою здійснено крізь призму функціонального підходу. При цьому робота б виграла, якби такий підхід було поєднано із застосування інституційного підходу до досліджуваної категорії;

3. При здійсненні розгляду особливостей реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України авторкою майже поза увагою залишено питання діловодства та документообігу. Авторіві слід було не оминати увагою ці питання та висвітлити ктульні проблеми т перспективи електронного документообігу в діяльності Національної поліції;

4. Авторіві при висвітленні особливостей дотримання прав і свобод людини поліцією під час провадження в справах про адміністративні правопорушення необхідно було окрему увагу приділити питанню співвідношенню правозахисної та правоохоронної функції держави, що виконуються підрозділами Національної поліції;

5. Попри наявність ініціативи щодо розробки та затвердження змін у чинне законодавство України, у додатках роботи відсутній приклад проекту нормативно-правового акту, в якому ці зміни були б передбачені. У деякій мірі, це обмежує можливість практичного сприйняття цінності авторських теоретичних розробок.

При цьому, вищенаведені зауваження істотно не впливають на високі здобутки роботи, що є новим, актуальним та змістовним дослідженням.

7. Загальні висновки

Дисертаційна робота Бреус Олени Вадимівни на тему: «Адміністративно-правові засади реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України» є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій

отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

Автором дотримано норми законодавства про авторське право і суміжні права та надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

Отже, дисертаційне дослідження Бреус Олени Вадимівни на тему: «Адміністративно-правові засади реалізації принципу дотримання прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України» виконане на належному науково-теоретичному рівні, за своєю актуальністю, теоретичним рівнем і практичною цінністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор – Бреус Олена Вадимівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Офіційний опонент –
керівник Департаменту
організаційного забезпечення діяльності
Бюро економічної безпеки України,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України**

Олексій ДРОЗД